

**Sint Pancras, Kieft
Gem. Langedijk (NH)**

Archeologisch Bureauonderzoek en
Inventariserend Veldonderzoek

Steekproefrapport 2017-04/09

*Sint Pancras, Kieft
Gem. Langedijk (NH.)
Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek*

Een onderzoek in opdracht van de heer G.J. Baan

Steekproefrapport 2017-04/09
ISSN 1871-269X
auteur: drs. R. Exaltus, senior archeoloog
autorisatie: dr. J. Jelsma, senior archeoloog

Goedgekeurd door de bevoegde overheid
gemeente Langedijk

dhr./mevr.

d.d.

De Steekproef bv werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 4.0 en BRL 4000,
protocollen 4002 en 4003
Foto's en tekeningen zijn gemaakt door
De Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, april 2017

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd
en/of openbaar gemaakt zonder bronvermelding.
De Steekproef bv aanvaardt geen aansprakelijkheid
voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing
van de adviezen of het gebruik van de resultaten van
dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn

telefoon	050 - 5779784
fax	050 - 5779786
internet	www.desteekproef.nl
e-mail	info@desteekproef.nl
kvk	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding en doel	1
1.2 Locatie en administratieve gegevens	2
2. Bureauonderzoek	3
2.1 Bronnen	3
2.2 Fysische geografie	4
2.3 Historische geografie	6
2.4 Archeologie	8
3. Veldonderzoek	10
3.1 Aanpak	10
3.2 Resultaten veldonderzoek	11
4. Conclusies en advies	14

Lijst van Figuren en Tabellen

Appendix I: Archeologische periode-indeling
Appendix II: Klic 17G158192
Appendix III: Boorbeschrijvingen

Samenvatting

In opdracht van de heer G.J. Baan is door De Steekproef bv een plangebied onderzocht aan de Kieft in Sint Pancras in de gemeente Langedijk. Het plangebied is een nog onbebouwd terrein ten noorden van de huisnummers 2, 4, 6 en 8. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen bouw van drie woningen op het terrein. De hiervoor benodigde graafwerkzaamheden zouden tot aantasting van archeologische waarden kunnen leiden. Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek door middel van boringen en had tot doel om vast te stellen of dergelijke waarden in het plangebied aanwezig kunnen zijn.

Op basis van het bureauonderzoek is het volgende archeologische verwachtingsmodel worden geformuleerd: Het plangebied ligt op een strandwal die rond 2500 vC is ontstaan. Hoewel hierop al archeologische resten uit het laat-neolithicum en de bronstijd aanwezig zouden kunnen zijn, worden hierop met name archeologische resten uit de ijzertijd en de Romeinse tijd verwacht. Het plangebied ligt in de nabijheid van resten van de oude kern van Sint Pancras. Dit betekent dat ook rekening moet worden gehouden met resten van bebouwing uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. In de negentiende eeuw en het begin van de twintigste eeuw lijkt het plangebied geen huisperceel te zijn geweest maar uit grasland te hebben bestaan.

Om bovenstaande archeologische verwachting te toetsen zijn in het plangebied zes boringen geplaatst. Uit de resultaten hiervan blijkt dat de natuurlijke ondergrond uit sterk schelphoudend zand bestaat dat als een getijde-afzetting lijkt te zijn gevormd. Waarschijnlijk betekent dit dat het plangebied op de getijde-afzettingsvlakte ligt ten westen van de strandwal waarop Sint Pancras ligt. Bovenop de getijde-afzettingen is in het plangebied veen gevormd. Dit veen is uiteindelijk weer overstoven met zand. Waarschijnlijk is dit zand afkomstig van de westelijker gelegen strandwal. De top van dit zand is sterk vergraven. De bovenste halve meter hiervan is zelfs afgegraven.

Ondanks het tot in de top van het veen naboren met een megaboor en het zeven van het hiermee opgeboorde zand, zijn in geen van de boringen relevante archeologische indicatoren gevonden. Zelfs houtskoolspikkels, die doorgaans in een ruime spreiding rond archeologische vindplaatsen voorkomen, ontbreken volledig. In verband hiermee geven de resultaten van het onderzoek geen aanleiding om archeologisch vervolgonderzoek te adviseren. Evenmin hoeft bij de verdere planvorming rekening te worden gehouden met archeologische waarden in het plangebied.

Figuur 1. Sint Pancras, Kieft. Het plangebied ligt binnen de rode ovaal. Eén vierkant op de kaart komt overeen met één vierkante kilometer. De kaart is noordgericht. Bron: Topografische Dienst Kadaster, Emmen [2017].

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 4.0 LS01)

In opdracht van de heer G.J. Baan is door De Steekproef bv een plangebied onderzocht aan de Kieft in Sint Pancras in de gemeente Langedijk (zie Figuur 1). Het plangebied is een nog onbebouwd terrein ten noorden van de huisnummers 2, 4, 6 en 8.

De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen bouw van drie woningen op het terrein (zie Figuur 8). Hiertoe benodigde graafwerkzaamheden zouden tot aantasting van archeologische waarden kunnen leiden. Het onderzoek had tot doel om vast te stellen of dergelijke waarden in het plangebied aanwezig kunnen zijn.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek door middel van boringen. Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst.

Het doel van het veldonderzoek is het vaststellen van de mate van gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid hierin van archeologische waarden. Hierbij wordt gekeken naar de bodemopbouw en de mate waarin deze intact is en naar het voorkomen van archeologische indicatoren, zoals bewerkt en verbrand vuursteen, aardewerk, bouw materiaal, bot en houtskool.

Figuur 2. Sint Pancras, Kieft. Het plangebied gezien vanuit het westen.

1.2 Locatie en administratieve gegevens (KNA 4.0 LS02)

Het plangebied ligt in de hoek van de A.V.H. Destreelaan en de Kieft in de bebouwde kom van Sint Pancras. Het terrein bestaat nu nog uit een groenstrook.

Tabel 1: Sint Pancras, Kieft. Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied.

Provincie	Noord Holland
Gemeente	Langedijk
Plaats	Sint Pancras
Toponiem	Kieft
Coördinaten hoekpunten	114.283/518.983, 114.363/518.978, 114.280/518.965, 114.353/518.958
Bevoegde overheid	Gemeente Langedijk
Opdrachtgever	dhr. G.J. Baan
Onderzoeksmeldingsnummer	4041902100
ISSNnr.	1871 - 269X
Steekproef projectcode	2017-04/09
NAP hoogte maaiveld	Tussen 0,6 en 1,1 m -NAP
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed (RCE)

2. Bureauonderzoek

2.1 Bronnen

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van de volgende bronnen (Tabel 2).

Tabel 2: Sint Pancras, Kieft. Geraadpleegde literatuur, bronnen en kaarten.

ANWB, 2005. <i>Topografische Atlas Noord-Holland 1:500.000</i> . ANWB bv, Den Haag.
Archis3
Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].
Eijk, J.H.M. van & G.H. de Boer, 2007. <i>Onderzoeklocaties A.V.H. Destreelaan en Kruissloot te Sint Pancras, Gemeente Langedijk. Archeologisch Vooronderzoek: een Bureau- en Inventariserend Veldonderzoek</i> . RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
Indicatieve Kaart Archeologisch Waarden (IKAW)
Kadata.
Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA) versie 4.0. College voor de Archeologische Kwaliteit (www.sikb.nl).
Gemeente Langedijk. <i>Archeologische Beleidsnota</i> .
Mulder, E.F.J. de & J.H.A. Bosch. 1982. Holocene Stratigraphy, Radiocarbon Datings and Paleogeography of Central and Northern North-Holland (The Netherlands). <i>Mededelingen Rijks Geologische Dienst</i> 36:3, 111-160.
Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong. 2003. <i>De Ondergrond van Nederland</i> . Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.
12 Provinciën 2006/2007. <i>Atlas van Topografische Kaarten. Nederland 1955-1965</i> . Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.
12 Provinciën. 2005. <i>Luchtfoto-Atlas Noord-Holland 1:14 000</i> . Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.
Provincie Noord-Holland. <i>Cultuurhistorische waardenkaart</i> (http://geo.noord-holland.nl/chw).
Stichting voor Bodemkartering, 1990. <i>Bodemkaart van Nederland 1:50000. Toelichting bij Kaartblad 19 west</i> StiBoKa, Wageningen.
Stichting voor Bodemkartering, 1981. <i>Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50000. Kaartblad 19 west</i> StiBoKa, Wageningen.
Vos, P.C., J. Bazelmans, H.J.T. Weerts & M.J. van der Meulen (red.), 2011. <i>Atlas van Nederland in het Holoceen</i> . Uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam.
Uitgeverij Nieuwland, 2006. <i>Grote Historische Topografische Atlas ±1894-1933. Noord-Holland 1 : 25 000</i> . Uitgeverij Nieuwland, Tilburg.
Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992. <i>Grote Historische Provincie Atlas 1:25 000. Noord-Holland 1849-1859</i> . Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.
http://www.hvsint-pancras.nl/geschiedenis.html
www.topotijdreis.nl

2.2 Fysische geografie (KNA 4.0 LS04)

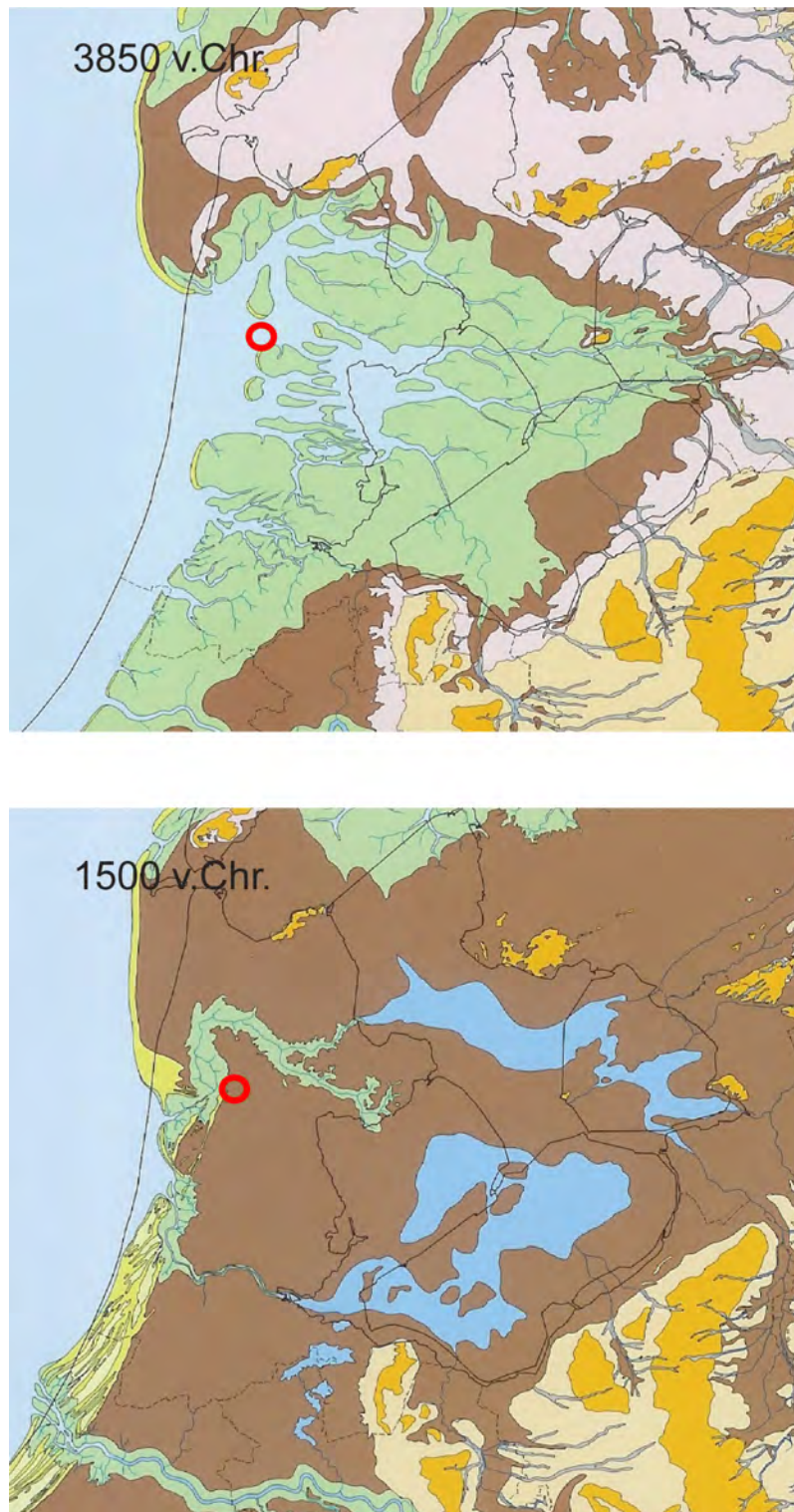
In de periode na de ijstijden (het Holocene) smolten de ijskappen en raakte het Noordzeebekken gevuld met water. Vanaf het moment van binnendringen van de zee in West-Nederland begon een natuurlijk proces van ophoging van de bodem door de afzetting van zeezand en zeeklei alsmede door veengroei. Veengroei vond plaats onder invloed van de stijgende grondwaterspiegel. De processen van sedimentatie van zand en klei en veengroei hielden vanaf 6000 vC min of meer gelijke tred met de doorgaande relatieve zeespiegelstijging.

Langs de Noordzeekust ontstonden door golfwerking en zeestromingen strandwallen die zijn opgebouwd uit zand uit het Noordzeebekken. Door de stijging van de zeespiegel schoven de kustlijn en de daarbij behorende strandwallen steeds verder naar het oosten op. Rond 4000 vC veranderde dit en werd de West-Nederlandse kust, ondanks de doorgaande relatieve zeespiegelstijging een aanwaskust. De in Figuur 3 (boven) afgebeelde paleografische kaart uit de *Atlas van Nederland in het Holocene* (Vos et al. 2011) toont de situatie rond 3850 vC met de maximale uitbreiding van de zee. Vanaf die tijd vormden zich jongere strandwallen aan de zeezijde van oudere strandwallen. Het plangebied ligt op of naast een strandwal die rond 2500 vC is ontstaan. Deze strandwalafzettingen worden tot het laagpakket van Zandvoort gerekend, een afzetting van de formatie van Naaldwijk. Op de flanken hiervan en op de aangrenzende strandvlakte is veen afgezet. Dit veen is gedateerd rond 2580-2290 vC (de basis) en 1780-1520 vC (de top van het veen). Gedurende de vorming van het veen werd regelmatig stuifzand afgezet.

Het proces van aangroei van de kust door verbreding van de zone met strandwallen is doorgegaan tot circa 900 nC. Rond die tijd begon een periode met kustafslag, waarbij ook grote delen van het eerder gevormde veenlandschap zijn opgeruimd.

De in Figuur 3 (onder) afgebeelde paleografische kaart uit de *Atlas van Nederland in het Holocene* toont de situatie rond 1500 vC met de maximale uitbreiding van het veen. Het plangebied ligt op deze kaart aan de westrand van een strandwal met ten oosten daarvan veen en ten westen daarvan het zeegat van Bergen.

In verband met de ligging binnen de bebouwde kom zijn de bodem en geomorfologie van het plangebied niet in kaart gebracht. Het plangebied kan volgens de geomorfologische kaart zowel op een strandwal als op een getijde-afzettingsvlakte liggen.

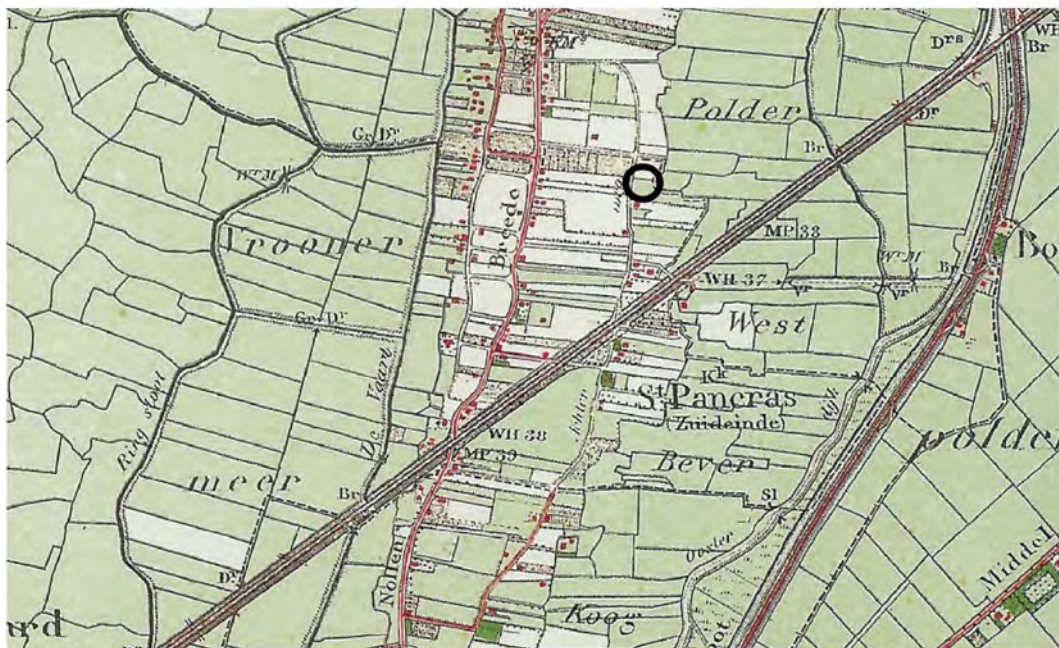
Figuur 3. Sint Pancras, Kieft. Uitsneden van de paleografische kaarten uit de *Atlas van Nederland in het Holoceen* (Vos et al. 2011). Deze kaart toont de situatie rond 3850 vC (boven) en rond 1500 vC (onder). Het plangebied ligt in de rode cirkel.

2.3 Historische geografie (KNA 4.0 LS03)

De strandwallen vormden duizenden jaren lang de weinige droge en bewoonbare zones in het kustgebied van Noord-Holland. De oudste hierop aangetroffen archeologische resten dateren uit de late steentijd. Vanaf de strandwallen werd in de loop van de middeleeuwen de rest van het Noord-Hollandse (veen)landschap (her)ontgonnen. Op de strandwal waarop het plangebied ligt, ontstond waarschijnlijk in de zevende eeuw het dorp Franloo. Deze naam is later verbasterd tot Vroonen. Het dorp Vroonen is in 1297 verwoest bij de verovering van West-Friesland door de Hollanders onder graaf Floris V. Sint Pancras ligt in het Geestmerambacht. Dit is het meest westelijke deel van West-Friesland. Tot 1297 heette dit rechtsgebied Vronlegeister ambacht. Na de vernietiging van Vroonen is de naam Vronle weggelaten. Het overblijvende 'geister ambacht' werd 'Geestmerambacht'. In deze periode werd de Westfriese omringdijk volledig gesloten en was de ontginning van de veengebieden in volle gang. Na de verwoesting van hun dorp werden de meeste bewoners van Vroonen geherhuisvest in Koedijk. Na ongeveer een eeuw kwam er geleidelijk aan weer bewoning op de Vronergeest, aanvankelijk alleen aan de uiterste westkant. Er werd een kapel gebouwd, gewijd aan de heilige Pancratius. In 1487 werd de kapel een parochiekerk - een laat-gotische kruiskerk - waaromheen het dorp Sint Pancras ontstond. Sint Pancras is in feite een voortzetting van Vroonen. In de vijftiende eeuw werden beide namen nog gebruikt voor hetzelfde dorp. De Bovenweg en de Benedenweg in Sint Pancras behoren tot de eeuwenoude hoofdwegen die over en langs de flanken van de strandwal van Haarlem naar Alkmaar en Sint Pancras liepen. Het plangebied ligt hier ten oosten van in een zone die van oudsher overwegend uit akkerland bestaat. Zie voor meer informatie <https://www.hvsint-pancras.nl/geschiedenis/>

In Figuur 4 zijn uitsneden afgebeeld uit de topografische kaart uit 1857 en 1904. Op beide kaarten ligt het plangebied nog op akkerland. Pal ten westen van het plangebied lag de akkerweg. Dit is de latere A.V.H. Destreelaan.

Voor dit onderzoek is een KLIC-melding (nummer 17G158192) gedaan om na te gaan waar eventuele leidingen en kabels in de grond liggen en een daarmee gepaard gaande verstoring in de grond te lokaliseren. Hieruit is gebleken dat alleen langs de westrand van het plangebied een leiding loopt (zie Appendix II).

Figuur 4. Sint Pancras, Kieft. Het plangebied (binnen de zwarte cirkel) op een uitsnede van de topografische kaarten uit 1857 (boven) en 1904 (onder).

2.4 Archeologie (KNA 4.0 LS01, LS04)

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Langedijk heeft het plangebied de waarde Archeologie 2 (zie Figuur 5). Hier is archeologisch onderzoek nodig bij bodemingrepen die dieper reiken dan veertig centimeter en die meer dan vijftig vierkante meter beslaan. Hier kunnen archeologische resten aanwezig zijn die deel uitmaken van de historische bewonings-as alsmede bewoningssporen uit de ijzertijd en de Romeinse tijd. In verband met de wordingsgeschiedenis van de strandwal waarop het plangebied ligt, moet zelfs rekening worden gehouden met de aanwezigheid van bewoningsresten uit het neolithicum.

Het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) laat zien dat de historische kern van Sint Pancras gevormd wordt door AMK-terrein 13938. Dit ligt op enige afstand ten westen van het plangebied. Binnen deze historische kern liggen de zaaknummers 2319551100 en 2181349100. Zaaknummer 2319551100 betreft een opgraving waarbij een cultuurlaag, kuilen en greppels uit de dertiende eeuw zijn aangetroffen. Zaaknummer 2181349100 betreft een door RAAP verricht booronderzoek waarbij een fragment proto-steengoed uit de periode 1200 tot 1400 AD is aangetroffen. Ten zuidwesten van het plangebied ligt aan de Bovenweg nog zaaknummer 2075109100. Hier is een opgraving uitgevoerd waarbij een deel van de begraafplaats van Vronen is onderzocht. Dit heeft talrijke skeletresten opgeleverd waarvan een deel wordt gerelateerd aan de slag bij Vronen die in 1297 heeft plaatsgevonden. Binnen of direct nabij het plangebied liggen volgens Archis geen bekende archeologische vindplaatsen. Zie Figuur 6.

Archeologisch verwachtingsmodel en advies (KNA 4.0 LS05)

Op basis van het bureauonderzoek kan het volgende archeologische verwachtingsmodel worden geformuleerd:

Het plangebied ligt op een strandwal die rond 2500 vC is ontstaan. Hoewel hierop al archeologische resten uit het laat-neolithicum en de bronstijd aanwezig zouden kunnen zijn, worden hierop met name archeologische resten uit de ijzertijd en de Romeinse tijd verwacht. Het plangebied ligt in de nabijheid van resten van de oude kern van Sint Pancras. Dit betekent dat ook rekening moet worden gehouden met resten van bebouwing uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. In de negentiende eeuw en het begin van de twintigste eeuw lijkt het plangebied geen huisperceel te zijn geweest maar uit grasland te hebben bestaan.

Vondsten uit alle bovengenoemde perioden kunnen al voorkomen vanaf het maaiveld en kunnen bestaan uit bewerkt en verbrand bot, voorwerpen van metaal en aardewerkscherven. Mogelijke grondsporen kunnen bestaan uit paalgaten van huizen of spiekers, afvalkuilen, waterputten of greppels.

Door twintigste eeuwse inrichtingswerkzaamheden in en rond het plangebied kan (plaatselijk) bodemverstoring zijn opgetreden.

Alle bodemroering
Planomvang groter dan 50 m2 en dieper dan 40 cm
Planomvang groter dan 500 m2 en dieper dan 40 cm
Planomvang groter dan 2.500 m2 en dieper dan 40 cm
Planomvang groter dan 10.000 m2 en dieper dan 40 cm
Archeologievrij

9

3. Veldonderzoek

3.1 Aanpak (KNA 4.0 VS01, VS08)

Het project is uitgevoerd onder protocollen 4002 en 4003 van de BRL 4000. In het plangebied zijn zes boringen geplaatst in twee west-oost gerichte boorraaien van elk drie boringen. Hierdoor is op het ongeveer 0,2 hectare grote plangebied een boordichtheid ontstaan van ongeveer dertig boringen per hectare.

Voor het booronderzoek is gebruik gemaakt van een guts met een diameter van drie centimeter en een edelmanboor met een diameter van 15 centimeter. Het hiermee opgeboorde zand is gezeefd. Alle boringen zijn doorgezet tot 2 à 3 meter beneden het maaiveld.

De ligging van de boorpunten is afgebeeld in Figuur 8. De resultaten van de boringen zijn weergegeven in boorprofielen in Figuur 10 en beschreven in Appendix III.

Figuur 7. Sint Pancras, Kieft. Het plaatsen van een gutsboring ter plaatse van boorpunt 2.

Figuur 8. Sint Pancras, Kieft. Bouwplan met boorpunten. De genummerde punten geven de boorpunten aan. [Bron: BügelHajema Adviseurs bv.]

3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 4.0 VS02, VS03)

De hoogte van het plangebied ligt tussen 0,6 en 0,9 meter onder NAP.

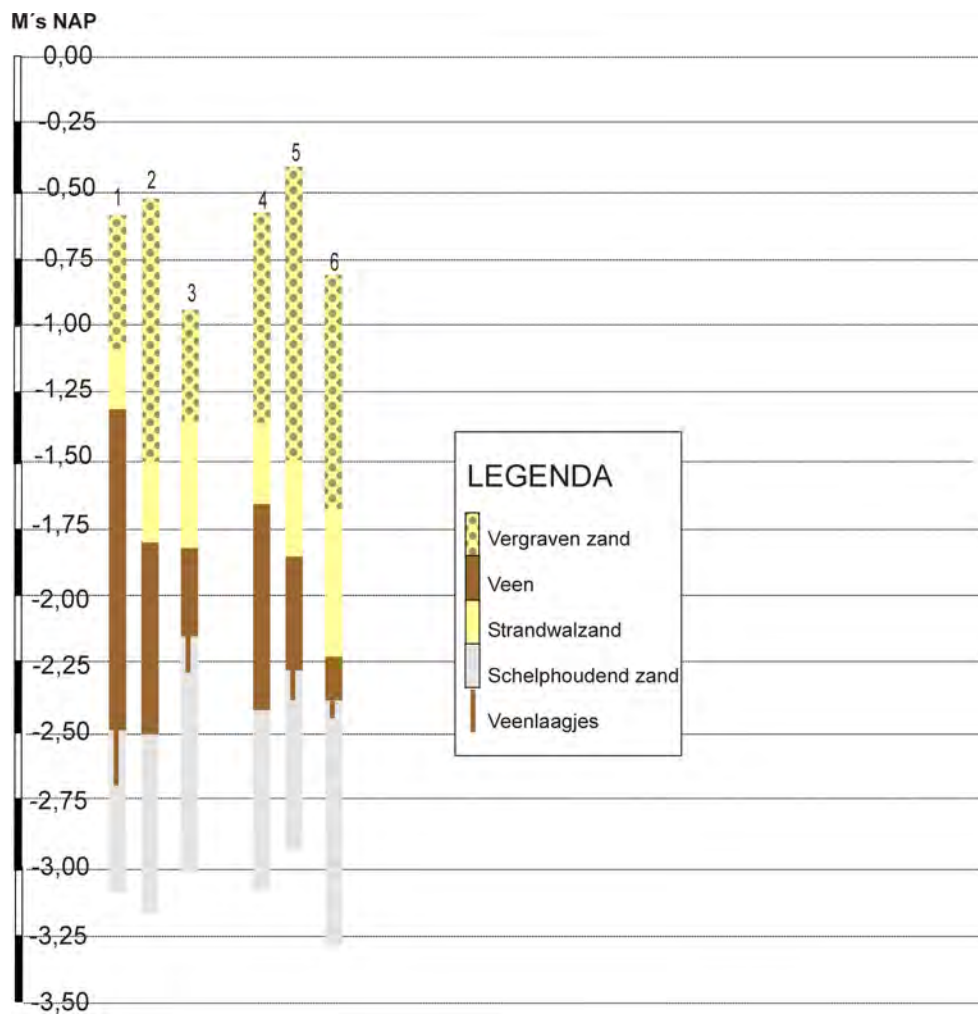
Bovenin alle boringen ligt een rommelig pakket humusrijk zand dat is vermengd met relatief moderne insluitsels zoals moderne metaalresten en een enkel stukje plastic. De dikte van deze toplaag loopt uiteen van ongeveer veertig centimeter in boring 3 tot een meter of meer in de boringen 2 en 5. De aanwezigheid van deze toplaag van vergraven zand heeft te maken met het afgraven van het terrein in het verleden. Over het geheel genomen is het terrein ongeveer een halve meter afgegraven. Onder de recent vergraven toplaag is in alle boringen een pakket licht geoxideerd, schelploos zand aangetroffen. Het lijkt hier om door de wind afgezet zand te gaan. De dikte van dit pakket loopt uiteen van twintig centimeter in boring 1 tot ongeveer een halve meter in de boringen 3 en 6. In alle boringen ligt dit zand op een pakket veen. De dikte van dit veenpakket varieert sterk in het plangebied. In boring 6 is dit pakket slechts vijftien centimeter dik, terwijl de dikte van het veenpakket 1,2 meter bedraagt in boring 1. Onder het veen is in alle boringen een pakket ongeoxideerd, sterk schelphoudend zand aanwezig (zie Figuur 9). Het betreft waarschijnlijk getijde-afzettingen. In de boringen 1, 3, 5 en 6 wordt de top van het zandpakket onderbroken door dunne veenlaagjes. In het zandpakket zijn geen sporen van bodemvorming waargenomen. In de periode waarin deze afzettingen zijn gevormd, was het plangebied derhalve volledig ongeschikt voor bewoning. Dit zandpakket loopt op alle boorpunten door tot een diepte van tenminste twee en een

halve meter meter beneden het maaiveld. Vanaf deze diepte was dit zand ten tijde van het veldonderzoek dermate waterverzadigd dat het uit de guts bleef stromen.

Op alle boorpunten is tot in de top van het veen nageboord met een edelmanboor met een diameter van twaalf centimeter. Ondanks het zorgvuldig doorzoeken hierop, zijn in geen van de boringen relevante archeologische indicatoren gevonden. Om deze reden is het KNA-onderdeel *waardestelling* in dit rapport niet nader uitgewerkt.

Figuur 9. Sint Pancras, Kieft. Foto van het sterk schelphoudende zand dat onderin alle boringen is aangetroffen.

Figuur 10. Sint Pancras, Kieft. Weergave van de resultaten van het booronderzoek in de vorm van boorprofielen.

4. Conclusies en Advies (KNA 4.0 VS07)

Op basis van het bureauonderzoek is het volgende archeologische verwachtingsmodel geformuleerd: Het plangebied ligt op een strandwal die rond 2500 vC is ontstaan. Hoewel hierop al archeologische resten uit het laat-neolithicum en de bronstijd aanwezig zouden kunnen zijn, worden hierop met name archeologische resten uit de ijzertijd en de Romeinse tijd verwacht. Het plangebied ligt in de nabijheid van resten van de oude kern van Sint Pancras. Dit betekent dat ook rekening moet worden gehouden met resten van bebouwing uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. In de negentiende eeuw en het begin van de twintigste eeuw lijkt het plangebied geen huisperceel te zijn geweest maar uit grasland te hebben bestaan.

Om bovenstaande archeologische verwachting te toetsen zijn in het plangebied zes boringen geplaatst.

Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de natuurlijke ondergrond uit sterk schelphoudend zand bestaat dat als een getijde-afzetting lijkt te zijn gevormd. Waarschijnlijk betekent dit dat het plangebied op de getijde-afzettingsvlakte ligt ten westen van de strandwal waarop Sint Pancras ligt. Bovenop de getijde-afzettingen is in het plangebied veen gevormd. Dit veen is uiteindelijk weer overstoven met zand. Waarschijnlijk is dit zand afkomstig van de westelijker gelegen strandwal. De top van dit zand is sterk vergraven. De bovenste halve meter hiervan is zelfs afgegraven.

Ondanks het tot in de top van het veen naboren met een megaboer en het zeven van het hiermee opgeboorde zand, zijn in geen van de boringen relevante archeologische indicatoren gevonden. Zelfs houtskoolspikkels, die doorgaans in een ruime spreiding rond archeologische vindplaatsen voorkomen, ontbreken volledig.

Selectieadvies (KNA 4.0 VS07) door drs. R.P. Exaltus (senior KNA prospector)

Door de ligging op getijde-afzettingen hoeven in de diepere ondergrond van het plangebied geen archeologische resten te worden verwacht. Ondanks de hoge boordichtheid van dertig boringen per hectare en het gebruik van een megaboer zijn ook in de boven de getijde-afzettingen aanwezige afzettingen geen relevante archeologische indicatoren gevonden. De bovenste halve meter van de bordem is bovendien afgegraven waardoor nauwelijks iets bewaard gebleven kan zijn van eventuele sporen uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. In verband hiermee geven de resultaten van het onderzoek geen aanleiding om archeologisch vervolgonderzoek te adviseren. Evenmin hoeft bij de verdere planvorming rekening te worden gehouden met archeologische waarden in het plangebied.

Als bij toekomstig graafwerk onverhoopt toch archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, dan dient daarvan direct melding te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Langedijk en bij de provinciaal archeoloog.

Lijst van Figuren en Tabellen

- Figuur 1.** Topografische kaart.
- Figuur 2.** Foto van het plangebied.
- Figuur 3.** Uitsneden van de paleografische kaarten uit de *Atlas van Nederland in het Holoceen*.
- Figuur 4.** Uitsneden van de historische kaarten.
- Figuur 5.** Uitsnede van de gemeentelijke archeologische beleidskaart.
- Figuur 6.** Uitsnede van de Archis-kaart.
- Figuur 7.** Foto van het plaatsen van een van de gutsboringen.
- Figuur 8.** Afbeelding van het bouwplan met de uitgevoerde boorpunten.
- Figuur 9.** Foto van een boring met sterk schelphoudend zand.
- Figuur 10.** Boorprofielen.
-
- Tabel 1.** Administratieve gegevens.
- Tabel 2.** Geraadpleegde literatuur, bronnen en kaarten.